

Soatmurodova Madina Ro'zi qizi
Norqulova Marjona Oybek qizi
Ashurova Dinora Shavkat qizi
Jonimqulov Shohruh Anvarjon o'g'li
Jo'rayev Akrom

akramtermiziy@gmail.com

Termiz davlat universiteti

Kimyo fakulteti 2-bosqich talabasi

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada Qohira deklaratsiyasining paydo bo'lish tarixi, asosiy mazmuni hamda xalqaro huquq tizimidagi o'rni ilmiy jihatdan tahlil qilinadi. Mazkur hujjat islomiy qadriyatlar asosida inson huquqlarini himoya qilishga qaratilgan bo'lib, xalqaro hamjamiyatda madaniyatlararo muloqotni rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Kalit so'zlar: Qohira deklaratsiyasi, inson huquqlari, islomiy tamoyillar, xalqaro huquq, madaniyatlararo dialog.

Kalit so'zlar: "Qohira deklaratsiyasi", "Inson huquqlari", "Islomiy tamoyillari", "Xalqaro huquq", "Madaniyatlararo dialog".

KIRISH (VEDENIE/INTRODUCTION)

Inson huquqlari masalasi zamonaviy jamiyatning eng dolzarb yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Bu borada turli xalqaro hujjatlar qabul qilingan bo'lib, ular orasida Qohira deklaratsiyasi alohida o'rin tutadi. Ushbu deklaratsiya inson huquqlarini islomiy qadriyatlar bilan uyg'unlashtirishga qaratilgan muhim hujjat sifatida e'tirof etiladi.

Qohira deklaratsiyasi 1990-yil 5-avgust kuni Islom hamkorlik tashkilotiga a'zo davlatlar tomonidan qabul qilingan. Ushbu hujjat inson huquqlarini himoya qilishda islomiy yondashuvni ilgari suradi va 1948-yilda qabul qilingan Inson huquqlari umumjahon deklaratsiyasiga muqobil konsepsiya sifatida qaraladi. Qohira deklaratsiyasi 25 moddadan iborat bo'lib, unda insonning asosiy huquq va erkinliklari islom shariati asosida belgilangan. Deklaratsiyaning muhim jihati shundaki, unda barcha huquqlar Allohning qonunlariga bo'ysundiriladi.

Hujjatga ko'ra:

Har bir insonning hayoti va qadr-qimmatini muqaddas hisoblanadi.

Insonni o'ldirish yoki unga zarar yetkazish qat'iyan man etiladi.

Jamiyatning asosi sifatida oila muhim o'rin egallaydi va uni mustahkamlash targ'ib qilinadi.

Barcha insonlar teng huquqlarga ega, biroq bu huquqlar islomiy tamoyillar bilan cheklanadi.

Fikr va so'z erkinligi tan olinadi, ammo u shariat qoidalariga zid bo'lmasligi kerak.

Shaxsiy mulk himoya qilinadi, lekin undan foydalanish ham ma'lum diniy me'yorlarga bo'ysunadi.

Shuningdek, deklaratsiya musulmon davlatlarining xalqaro huquq tizimiga o'ziga xos yondashuvini ifodalaydi. Unda islomiy qadriyatlar va zamonaviy huquqiy tamoyillarni uyg'unlashtirishga alohida e'tibor qaratilgan.

Ahamiyati

Qohira deklaratsiyasi islom olami va xalqaro hamjamiyat o'rtasidagi huquqiy munosabatlarni shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. U madaniy va dini xilma-xillikni hisobga olish zarurligini ko'rsatadi hamda inson huquqlariga nisbatan turli yondashuvlar mavjudligini tasdiqlaydi.

Garchi deklaratsiya xalqaro huquqiy majburiy kuchga ega bo'lmasa-da, u musulmon mamlakatlarining inson huquqlariga bo'lgan qarashlarini ifodalovchi muhim hujjat hisoblanadi.

XULOSA (ZAKLYuChENIE/CONCLUSION)

Xulosa qilib aytganda, Qohira deklaratsiyasi inson huquqlari masalasini islomiy va xalqaro nuqtayi nazardan o'rganishda muhim manba hisoblanadi. U nafaqat musulmon davlatlari uchun, balki butun dunyoda madaniyatlararo muloqotni rivojlantirish va hamkorlikni mustahkamlashda katta ahamiyatga ega. Biroq deklaratsiyaning ayrim jihatlari xalqaro huquq normalari bilan to'liq mos kelmasligi mumkinligi sababli, u ilmiy va huquqiy muhokamalarda keng o'rganilmoqda. Shu bois, ushbu hujjatni chuqur tahlil qilish inson huquqlari sohasida turli yondashuvlarni tushunish va ularni solishtirish imkonini beradi.

Umuman olganda, Qohira deklaratsiyasi nafaqat islom olami uchun, balki butun jahon hamjamiyati uchun muhim ilmiy va amaliy ahamiyatga ega bo'lib,

madaniyatlararo dialogni rivojlantirish, o‘zaro hurmat va hamkorlikni kuchaytirishda muhim o‘rin tutadi.

Adabiyotlar ro‘yxati.

1. Islom hamkorlik tashkiloti (IHT). Qohira inson huquqlari deklaratsiyasi, 1990-yil.
2. BMT Inson huquqlari bo‘yicha Oliy komissarligi (OHCHR). Islomda inson huquqlari va Qohira deklaratsiyasi, www.ohchr.org.
3. Mayer, Ann Elizabeth. Islom va inson huquqlari: an‘ana va siyosat. Westview Press, 2013.
4. Donnelly, Jack. Inson huquqlari: nazariya va amaliyot. Cornell University Press, 2013.
5. Lyuis, Bernard. Yaqin Sharq tarixi. Scribner, 1995.
6. An-Na‘im, Abdullahi Ahmed. Islom va inson huquqlari. Harvard University Press, 2010.
7. Islom hamkorlik tashkiloti rasmiy sayti – www.oic-oci.org.
8. Birlashgan Millatlar Tashkiloti rasmiy sayti – www.un.org.
9. Ziyonet ta‘lim portali – www.ziyonet.uz1.